

OGÓLNOPOLSKI KWARTALNIK PZHİPZF

HODOWCA

Nr 66 • luty 2016 r

ZWIERZĄT FUTERKOWYCH

ISSN 1506-4042

Wybitny Agropredsiębiorca RP 2015

**Gronkowcowe wysiękowe
zapalenie skóry u lisów**

NAFA

FURS BEYOND EXPECTATION

31 STYCZEŃ – 4 LUTY 2016 **TERMINY DOSTAW**

BIAŁE/PERŁA	Czwartek, 3 grudzień 2015
SILVERBLUE	Czwartek, 10 grudzień 2015
BRAŹ (Samce i samice)	Czwartek, 17 grudzień 2015
BRAŹ (Samice)	Czwartek, 7 stycznia 2016

5 – 11 KWIECIEŃ 2016 **TERMINY DOSTAW**

WSZYSTKIE CROSSY/ PASTEL	Czwartek, 21 stycznia 2016
POZOSTAŁE MUTACJE	Czwartek, 21 stycznia 2016
CZARNE/MAHOŃ	Czwartek, 28 stycznia 2016
BRAŹ	Czwartek, 11 lutego 2016
LISY	Czwartek, 4 lutego 2016

31 MAJ – 5 CZERWIEC 2016 **TERMINY DOSTAW**

WSZYSTKIE SKÓRY - JAKOŚCI ZIMOWEJ	Czwartek, 31 marzec 2016
SKÓRY POKOPULACYJNE	Czwartek, 14 kwietnia 2016
LISY	Czwartek, 28 kwietnia 2016

Klaudia Gołabek
redaktor naczelna

Drodzy Czytelnicy!

W imieniu redakcji życzymy Państwu wszystkiego najlepszego w nowym 2016 roku! Niech będzie to rok pomyślny i oby było w nim jak najmniej codziennych trosk.

W bieżącym wydaniu naszego pisma zamieszczamy list do Ministra Środowiska w związku z napastliwym tekstem dziennikarki, która w niewybrednych słowach zaatakowała ministra i hodowców zwierząt futerkowych.

Przedstawiamy też bardzo doniosłe wydarzenie dla naszej branży. W grudniu na uroczystej Gali Konkursu Agropresiębiorca RP 2015 Rajmund Gąsiorek - prezes Polskiego Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych otrzymał tytuł Wybitny Agropresiębiorca RP 2015 i został nagrodzony BUZDYGANEM, wręczonym przez Krzysztofa Jurgieła - ministra rolnictwa i rozwoju wsi i posła Czesława Siekierskiego - przewodniczącego Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego. Jest to dla nas powód do dumy, gdyż jeden z naszych hodowców znalazł się wśród elity polskich rolników.

Przedstawiamy sprawozdanie z dwóch pierwszych aukcji sezonu 2015/2016. Postawiono w nim pytanie – czy możemy liczyć na spokojną i stabilną sprzedaż naszych skór na tegorocznych aukcjach?

Ważna dla hodowców jest prezentacja, omawiająca prawne aspekty kontroli inspekcji sanitarnej (sanepidu) nad gospodarstwami utrzymującymi zwierzęta futerkowe.

W tekstach naukowych możemy zapoznać się z aktualnymi problemami, dotyczącymi zdrowia zwierząt, oraz wiedzy związanej z najbliższym sezonem chowu zwierząt futerkowych.

Przedstawiamy krótkie zapisy z posiedzeń Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Komisji Ochrony Środowiska Sejmu RP, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Musimy pamiętać, że w parlamencie RP podejmowane są najważniejsze decyzje, dotyczące naszego rolnictwa i dlatego warto je na bieżąco śledzić.

Życzę Państwu wszelkiej pomyślności i zapraszam do współpracy z redakcją.

Redakcja

SPIS TREŚCI

- 4 List Zarządu PZHiPZF do Pana Jana Szyszko – Ministra Środowiska
- 8 Wybitny Agropresiębiorca RP 2015
- 10 Dwie pierwsze aukcje sezonu 2015/2016
- 12 Regulamin Krajowego Pokazu Skór Futerkowych
- 14 Fermy zwierząt futerkowych w oczach sanepidu – prawne aspekty kontroli
- 18 TADEUSZ JAKUBOWSKI, TOMASZ NALBERT
Gronkowcowe wysiękowe zapalenie skóry u lisów
- 22 ANDRZEJ GUGOLEK
Sezonowa zmienność zapotrzebowania energetycznego nerek hodowlanych
- 26 MARIAN BRZOZOWSKI
Nowy kierunek w badaniach nad funkcjonowaniem układu pokarmowego nerek
- 29 Informacja o pracach komisji sejmowych VII kadencja

Hodowca Zwierząt Futerkowych

jest ogólnopolskim kwartalnikiem, zawierającym informacje z zakresu chowu i hodowli mięsożernych zwierząt futerkowych oraz ochrony środowiska, uregulowań prawnych i sytuacji rynkowej, dotyczących tych gatunków zwierząt.

Rada programowa:

dr Tadeusz Jakubowski (przewodniczący Rady)
prof. dr hab. Marian Brzozowski, prof. dr hab. Andrzej Gugołek, prof. dr hab. Krzysztof Kostro, Klaudia Gołabek, Roman Horoszczuk.

Wydawca: PZHiPZF

00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, lok. 301
Prezes Zarządu: Rajmund Gąsiorek
www.pzhipzf.pl

Adres redakcji:

00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, lok. 301
email: k.golabek@pzhipzf.pl

Redaktor naczelna: Klaudia Gołabek

Korekta: Ewa Matyba

Nakład: 2000 egzemplarzy. Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania przeróbek i skrótów w nadesłanych artykułach, nie zwraca niewykorzystanych materiałów oraz nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń. Tłumaczenia z czasopism zagranicznych drukowane są jako obszernie streszczenia. Prawa autorskie i wydawnicze zastrzeżone. Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody wydawcy, w całości lub części JEST ZABRONIONE i podlega odpowiedzialności karnej.

ISSN 1506-4042

Zdjęcie na okładce: Tadeusz Jakubowski

List Zarządu PZHiPZF do Pana Jana Szyszko – Ministra Środowiska

W dniu 29 listopada 2015 roku na stronie onet.pl pod adresem <http://wiadomosci.onet.pl/opinie/futra-dla-brzydkich-ludzi/0deh2l> ukazał się artykuł autorstwa Karoliny Korwin-Piotrowskiej pod tytułem „Futra dla brzydkich ludzi”, która w nie-

wybredny sposób zaatakowała Ministra Środowiska oraz hodowców zwierząt futerkowych.

W związku z tym Zarząd PZHiPZF wystosował list do Pana Jana Szyszko – Ministra Środowiska, którego treść zamieszczamy poniżej.

**POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW I PRODUCENTÓW
ZWIERZĄT FUTERKOWYCH**

POLISH FUR BREEDERS' ASSOCIATION

Siedziba - 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20

Oddział - 62-080 Tarnowo Podgórne, ul. Pocztowa 5

Tel 061 814 70 51 fax 061 816 40 27 email: pzhizpf@pzhizpf.pl

Warszawa, 03.12.2015

L.dz. 77/12/2015

Szanowny Pan
Jan Szyszko
Minister Środowiska

Szanowny Panie Ministrze

W dniu 29 listopada 2015 roku na stronie onet.pl pod adresem <http://wiadomosci.onet.pl/opinie/futra-dla-brzydkich-ludzi/0deh2l> ukazał się artykuł autorstwa Karoliny Korwin Piotrowskiej pod tytułem „Futra dla brzydkich ludzi”, która w niewybredny sposób zaatakowała Pana Ministra oraz hodowców zwierząt futerkowych.

Jest to przedstawianie w sposób napastliwy niczym nieuzasadnionych, chyba osobistych uprzedzeń pani Korwin Piotrowskiej do łowiectwa, myśliwych, leśników i hodowców zwierząt futerkowych. Publikacja pozbawiona jest jakichkolwiek podstaw merytorycznych i rzetelności dziennikarskiej. Celem jej jest granie na uczuciach ludzi, którzy nie zdają sobie do końca sprawy, co i kto za tym stoi. Autorka artykułu powołuje się na prowadzone akcje/petycje przez Stowarzyszenie Otwarte Klatki, specjalizujące się w niszczeniu polskiej hodowli zwierząt, a tym samym naszego rolnictwa.

Powszechnie wiadomo, że kierownictwa organizacji wrogich hodowli zwierząt futerkowych są opłacane przez organizacje skupiające przedsiębiorstwa, najczęściej z obcym kapitałem, utylizujące produkty i odpady pochodzenia zwierzęcego. Świadczy o tym publikacja na stronie portalu wSense.pl. Poprzez śledztwo dziennikarskie na stronie tego portalu ukazał się w 2014 roku tekst pod tytułem "Przychodzi utylizator do ekologa, czyli zakłamywany ekobiznes". W tym artykule zostały ujawnione wspólne działania przedstawicieli zakładów utylizujących produkty uboczne przemysłu spożywczego ze Stowarzyszeniem Otwarte Klatki, w celu organizacji akcji przeciwko hodowli zwierząt futerkowych,

**POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW I PRODUCENTÓW
ZWIERZĄT FUTERKOWYCH**

POLISH FUR BREEDERS' ASSOCIATION

Siedziba - 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20

Oddział - 62-080 Tarnowo Podgórne, ul. Poczтовая 5

Tel 061 814 70 51 fax 061 816 40 27 email: pzhifz@pzhifz.pl

mających na celu ich niszczenie. Fermy zwierząt futerkowych stanowią poważną konkurencję dla firm utylizujących produkty z przemysłu spożywczego. **Produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego** wytwarzanymi przez ten przemysł, żywione są na fermach lisy i inne mięsożerne zwierzęta futerkowe. Zjadanie przez nie tych niebezpiecznych dla środowiska produktów jest najtańszą i najlepszą metodą ich utylizacji. **Rocznie fermowe zwierzęta futerkowe zjadają ponad 600 tys. ton tych produktów.** Przedsiębiorstwa wytwarzające je, takie jak ubojnie bydła, świń, drobiu, przetwórstwa rybnego i inne **musiałyby płacić wysokie kwoty zakładom utylizacyjnym za ich przetworzenie/utylizację.** Chodzi, więc o setki milionów złotych, które w przypadku likwidacji hodowli mięsożernych zwierząt futerkowych wpłynęłyby do zakładów utylizacyjnych. **Podniosłoby to ceny żywności.** Aktualnie to hodowcy płacą wymienionym przedsiębiorstwom za produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego, co obniża koszty wytwarzania żywności, a tym samym **obniża cenę produktów spożywczych przeznaczonych dla ludzi.**

Trzeba wiedzieć, że wytwarzane przez zakłady utylizacyjne mączki mięsno-kostne są używane w uprawach rolnych, jako uzdatniacze gleby i są rozsypywane przez rolników na polach. Przy niewłaściwym wykonywaniu zabiegów agrotechnicznych mogą one stanowić zagrożenie epidemiologiczne dla zwierząt i ludzi. Musimy pamiętać, że mączki mięsno-kostne nie mogą być używane do żywienia zwierząt gospodarskich, z których produkowana jest żywność dla człowieka.

Zwierzęta futerkowe są hodowane w Polsce od pokoleń – 100 lat. Jest to dział specjalny rolnictwa wymagający unikalnej specjalizacji, wiedzy i doświadczenia. Każdego roku daje naszym rolnikom przychody w wysokości ok. 500 mln Euro (ponad 1 mld. PLN), a 100% pozyskiwanych od hodowanych przez nas zwierząt futerkowych surowych skór jest eksportowanych poprzez cztery domy aukcyjne na świecie; w Kopenhadze, Helsinkach, Toronto i Seattle, które sprzedają je do Chin, Rosji, USA, Kanady i innych państw. Jesteśmy dumni, że polska hodowla zwierząt futerkowych jest jedną z najnowocześniejszych na świecie i daje zatrudnienie w Polsce bezpośrednio i pośrednio dla ponad 50 000 osób. Dla wielu ludzi hodowla zwierząt futerkowych jest ich podstawowym warsztatem pracy. Doświadczyli oni dobrej i złej koniunktury rynkowej i dzielnie przetrwali w rolnictwie nie korzystając z pomocy polskiego państwa. Okazuje się, że to nie złe ceny skupu, katastrofy i epidemie mogą ich zniszczyć, ale mogą uczynić to nieodpowiedzialni i źli ludzie.

Stowarzyszenie Otwarte Klatki i inne organizacje mające w statucie "ochronę zwierząt" oraz niektórzy politycy publicznie mówią o projektowanej likwidacji hodowli zwierząt futerkowych w Polsce. Nie biorą pod uwagę faktu, że zaprzestanie chowu i hodowli zwierząt futerkowych spowoduje likwidację wielu miejsc pracy na polskiej wsi, podrożenie produkcji żywności i podniesienia ryzyka zagrożeń dla środowiska naturalnego. Na wsi pojawiłoby się jeszcze większe bezrobocie, wiele osób straciłoby dorobek całego życia. Należy pamiętać, że hodowcy w wyniku likwidacji swoich przedsięwzięć musieliby otrzymać wysokie odszkodowania ze skarbu państwa, szacowane na dzień dzisiejszy na ok. 5 miliardów złotych i wysokie rekompensaty za utracone dochody wypłacane hodowcom przez wiele lat.

**POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW I PRODUCENTÓW
ZWIERZĄT FUTERKOWYCH**

POLISH FUR BREEDERS' ASSOCIATION

Siedziba - 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20
Oddział - 62-080 Tarnowo Podgórne, ul. Poczтовая 5
Tel 061 814 70 51 fax 061 816 40 27 email: pzhizpf@pzhizpf.pl

Prowadzona w Polsce hodowla zwierząt futerkowych podlega jednym z najbardziej restrykcyjnych w całej Unii Europejskiej przepisów z zakresu hodowli oraz dobrostanu zwierząt. Hodowcy stosują w swojej praktyce hodowlanej obowiązujące regulacje prawne, dbają o dobrą praktykę hodowlaną oraz o dobrostan zwierząt. Tylko bezpośrednie poznanie gospodarstw utrzymujących zwierzęta futerkowe daje obiektywny obraz tej działalności gospodarczej w polskim rolnictwie.

Możemy być dumni z prowadzonej w Polsce hodowli zwierząt futerkowych. W tym dziale rolnictwa jesteśmy liderami w skali międzynarodowej; jesteśmy na 2 miejscu w Europie i na 3 miejscu na świecie w produkcji surowych skór zwierząt futerkowych. Mamy najnowocześniejsze, najlepiej zarządzane ферmy. Hodowcy nie mają sobie nic do zarzucenia, gdyż dobrze dbają o zwierzęta i o swoje miejsca pracy. Proszą o jedno, żeby politycy, rządzący i nieodpowiedzialne organizacje działające pod płaszczykiem ochrony zwierząt nie przeszkadzali im w ich pracy. Nigdy nie prosili, jak czynią to ciągle inne branże rolnictwa, o wsparcie finansowe przez polskie państwo. Oczekują tylko, żeby nie było przeciwko nim wrogich działań.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymania gatunków zwierząt gospodarskich, szczegółowo określa standardy dobrostanu zwierząt podobne do tych, jakie obowiązują w Finlandii, Norwegii i innych krajach. Trzeba wiedzieć, że ферmy zwierząt futerkowych, przynajmniej dwa razy w roku są kontrolowane przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w zakresie dobrostanu zwierząt.

Organizacje, które głoszą hasła o „ochronie zwierząt” grają na uczuciach i emocjach ludzi, którzy nie posiadają obiektywnej wiedzy w zakresie łowiectwa oraz hodowli zwierząt futerkowych.

Organizacje te w sposób całkowicie bezkarny, szerzą w mediach fałszywe opinie o łowiectwie, leśnictwie i hodowli zwierząt futerkowych. W negatywnym świetle, kłamliwie i wybiórczo przedstawiają społeczeństwu wymienione działy polskiej gospodarki. Powinniśmy w skuteczny sposób temu przeciwdziałać.

Ponieważ wokół hodowli zwierząt futerkowych narasta w ostatnim czasie nieprzychylna opinia, kreowana przez niektóre media oraz ugrupowania „zielonych” i „obronców zwierząt”, **prosimy Pana Ministra o spotkanie**, na którym przedstawimy nasze przedsiębiorstwa oraz problemy związane z hodowlą zwierząt futerkowych oraz wymienimy poglądy na wskazane przez Pana inne sprawy.

**POLSKI ZWIĄZEK
HODOWCÓW I PRODUCENTÓW
ZWIERZĄT FUTERKOWYCH**
ul. Świętokrzyska 28, 00-002 Warszawa
NIP 525-28-94-940 Regon 000874800
Oddział w Tarnowie Podgórnym
ul. Poczтовая 5, 62-080 Tarnowo Podgórne
tel./fax 061 814 70 51

Z poważaniem,

Rajmund Gąsiorek
Rajmund Gąsiorek
prezes zarządu PZHIFZF

UWAGA!!!

Deklaracje członkowskie

Polskiego Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych
prosimy przesyłać

do 12.02.2016 r.

na adres oddziału PZHIFZF:
ul. Pocztowa 5
62-080 Tarnowo Podgórne

Wybitny Agropredsiębiorca

11 grudnia 2015 r. w Muzeum Kolekcji Jana Pawła II w Warszawie odbyła się uroczysta gala konkursu Agropredsiębiorca RP 2015. Tegoroczne wydarzenie połączono z jubileuszem 25-lecia tego konkursu. Celem wyżej wspomnianego konkursu było wyróżnianie osób szczególnie zasłużonych dla polskiego rolnictwa.

Organizatorem konkursu Agropredsiębiorca RP była redakcja AGRO, uroczystość została objęta honorowym patronatem przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi Krzysztofa Jurgieła oraz przewodniczącego Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego Czesława Siekierskiego.

Podczas gali przyznano wyróżnienia w czterech kategoriach:

Wybitny Agropredsiębiorca RP, Wzorowy Agropredsiębiorca RP, Wybitny Promotor Agrobiznesu oraz Zasłużony Promotor Agrobiznesu RP.

Laureaci, w zależności od kategorii, otrzymali buzdynki lub szable oficerskie, imienne listy gratulacyjne wraz ze specjalnymi dyplomami uznania.

Na uroczystej gali wśród obecnych osób byli m.in. Jerzy Chróścikowski – przewodniczący senackiej Komisji Rolnictwa, senator Jan Dobrzyński, poseł Zbigniew Ajchler oraz szefowie rolniczych agencji i KRUS. Był też Janusz Piechociński, wicepremier w poprzednim rządzie.

Tytuł Wybitny Agropredsiębiorca RP 2015 otrzymał prezes Polskiego Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych Rajmund Gąsiorek, który już w roku 2009 otrzymał tytuł Wzorowego Agropredsiębiorcy RP za znakomite wyniki w hodowli zwierząt futerkowych. Wyróżnienie Prezesa Związku stanowi powód do dumy dla wszystkich hodowców w Polsce, gdyż poprzez takie działania branża zwierząt futerkowych jest promowana w całym kraju.

Oprócz Rajmunda Gąsiorka, tytuł Wybitnego Przedsiębiorcy RP 2015 otrzymał poseł do Sejmu RP Zbigniew Ajchler.

Zdobywcą tytułu Zasłużony Promotor Agrobiznesu RP 2015

Fot. T. Jakubowski

Fot. T. Jakubowski

RP 2015

został prof. dr hab. Alojzy Szymański.

Tytuł Wybitnego Promotora Agrobiznesu RP 2015 otrzymał prof. Tadeusz Pawłowski.

W kategorii Wzorowy Agropresiębiorca nagrodzeni zostali: Hubert Buksowicz, Bogdan Denarski, Janusza Gruszczewski, Aneta Linka, Zbigniew Matkowski, Alicja i Krzysztof Spychalscy, Krystyna i Tadeusz Szepietowscy.

Wszystkim osobom wyróżnionym serdecznie gratulujemy zdobytych tytułów. Świadczą one o wykonanej ciężkiej pracy dla rolnictwa, która ma bezpośrednie przełożenie na postrzeganie polskich rolników poza granicami kraju. ■

lutu 2016

Fot. T. Jakubowski

Rajmund Gąsiorek odbiera wyróżnienie z rąk ministra rolnictwa i rozwoju wsi Krzysztofa Jurgiewicza oraz przewodniczącego Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego Czesława Siekierskiego.

Fot. T. Jakubowski

Dwie pierwsze aukcje sezonu 2015/2016

Podobnie jak w latach ubiegłych, w sezonie 2015/2016 skóry zwierząt futerkowych sprzedawane będą za pośrednictwem domów aukcyjnych NAFA, KOPENHAGEN FUR oraz SAGA FURS / AMERICAN LEGEND COOPERTIVE / FUR HARVESTERS AUCTION INC.

Po niezbyt udanym poprzednim sezonie, zadajemy sobie pytanie, czy możemy liczyć na spokojną i stabilną sprzedaż naszych skór na tegorocznych aukcjach? Nierówna i chimeryczna sprzedaż skór w sezonie ubiegłym nie napawa optymizmem, ale z drugiej strony absolutnie nie oczekujemy poziomu cen sprzed trzech sezonów, lecz równej i regularnej sprzedaży.

Nowy sezon sprzedaży skór został otwarty w grudniu 2015 roku na aukcji SAGA FURS w Helsinkach. Jak zapowiadano wcześniej, w ofercie znalazły się jedynie lisy i jenoty. Sprzedaż norek zaplanowano na kolejne aukcje, licząc na ożywienie sprzedaży po chińskim Nowym Roku, który zacznie się 8 lutego.

Była to bardzo skromna aukcja ze skromną liczbą kupców. Ogółem na aukcji zaproponowano 334.000 skór, w tym 280.000 lisów polarnych

i zaledwie 15.000 lisów srebrzystych. Oferta lisów niebieskich została sprzedana w 18% ze średnią ceną 62 EUR w rozmiarach 30–60, a lisów cieniastych w 42% ze średnią ceną 92 EUR w rozmiarach 40–60. Ceny lisów polarnych, w porównaniu z ostatnią aukcją wrześnieową, spadły o ok. 15–20%. Zgoła odmiennie miała się sytuacja ze sprzedażą skór lisa srebrzystego, którego poziom sprzedaży osiągnął 99% z równie przyzwoitą średnią ceną 80 EUR w rozmiarach 0–30.

Byłby to na pewno doskonały prognostyk dla polskich hodowców, gdyby nie fakt, że skóry te zostały zakupione przez europejski przemysł mody a nie przez kupców. Owszem, statystyki sprzedaży lisów srebrzystych wyglądają imponująco, ale w żaden sposób nie oddają obecnej sytuacji na rynku. Odnosząc się do wysokiego procentu sprzedaży, na razie nie możemy mówić o popycie. To zaledwie

Fot. T. Jakubowski

15.000 sprzedanych skór, które w żaden sposób nie odzwierciedlają kondycji branży. W stosunku do lisa, kupcy z Azji nie są wybredni. Nie szukają drogich, dobrych jakościowo skór z przeznaczeniem na futra, lecz tańszych, na galanterię, obszycia i dodatki. Niestety, pod nieobecność kupców z Rosji nadal trudno znaleźć chętnych na skóry lisie, choć jest to towar równie luksusowy co skóra norcza.

Rosja boryka się obecnie z konsekwencjami niskich cen ropy i sankcji, które dramatycznie pogorszyły jej sytuację gospodarczą. Jeśli ceny ropy nie wzrosną, gospodarce Rosji grozi stagnacja. Budżet Rosji opiera się na prognozie średniorocznej ceny ropy na poziomie 50 USD za baryłkę i średniego kursu dolara na poziomie ok. 63 rubli za dolara. Kurs rubla w połowie stycznia wyniósł natomiast prawie 76 rubli za dolara. To, niestety, nie wróży dobrze. Skóry dla rosyjskich kupców są zwyczajnie za drogie i coraz droższe.

Druga aukcja sezonu odbyła się w styczniu w Kopenhadze. W ofercie znalazło się prawie 2,7 mln skór norczych i znikoma ilość lisów różnych gatunków w liczbie ponad 1000 sztuk, z których kilka sprzedało się w 100%. Niestety, nie było wśród nich lisów niebieskich (wystawiono 704 szt. - sprzedano 28% po średniej cenie 55 EUR), ani lisów srebrzystych (wystawiono 25 szt. – sprzedano 68% po średniej cenie 2,4 EUR). Podobnie jak w przypadku aukcji w Helsinkach, sprzedaż lisów w Kopenhadze zupełnie nic nam nie mówi, ale na pewno podnosi ciśnienie...

Jeśli chodzi o norki, utrzymano sprzedaż na poziomie 70%. Była to pierwsza próba konfrontacji z kupcami norek w tym sezonie. Prognozy nie są zbyt optymistyczne, więc czy to dużo, czy mało, dowiemy się wraz z kolejnymi aukcjami.

W ubiegłym roku, styczniowa aukcja przeniesiona z grudnia, okazała się strzałem w dziesiątkę. Sprzedano wówczas 100% skór przy dziesięcioprocentowym wzroście cen we wszystkich gatunkach. Obecnie wynik mamy znacznie słabszy i spadek cen o ok. 15% w stosunku do aukcji wrześniowej. Warto odnotować, iż kilka odmian kolorystycznych przekroczyło barierę 90% sprzedaży (białe, beżowe i odmiany brązu). Najslabiej wypadły – poniżej 30% (szafir, palomino i silverblue). Generalnie trudniej sprzedawały się odmiany velvet, natomiast kupcy, których ewidentnie brakowało na sali aukcyjnej, koncentrowali się bardziej na licytacji skór tańszych z długim i średnim włosiem.

Chińczycy, podobnie jak Rosjanie, również borykają się z wieloma problemami ekonomiczno-gospodarczymi i może brakować im środków na zakup towaru. W kręgu kupców najpoważniejszym problemem wydaje się być właśnie problem z finansowaniem, dostępem do gotówki oraz transportem.

Krzysztof Tuczkowski

J.M. Farmsalg
MASZYNY UŻYWANE

DANIA, 8752 Østbirk, Ryvej 4 e-mail: post@jemo.as

**KARMIARKI I URZĄDZENIA FERMOWE
KOMPLETNE WYPOSAŻENIE LINII DO SKÓROWANIA**

AKTUALNY KATALOG ZNAJDZIESZ NA:
WWW.JEMO.AS

Fermy zwierząt futerkowych w oczach sanepidu – prawne aspekty kontroli

Fot. T. Jakubowski

Badania profilaktyczne pracowników

- *Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)*
- *Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w kodeksie pracy (Dz. U. nr 69, poz. 332 z późn. zm.)*
- *Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2004 Nr 125, poz. 1317 z późn. zm.)*

Zgodnie z **art. 229 §4 Kodeksu pracy** pracodawca nie może dopuścić pracownika do pracy bez aktualnego orzeczenia lekarskiego, stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku pracy. Dlatego, zanim osoba zatrudniana przystąpi do pracy, musi

najpierw poddać się badaniom lekarskim i dostarczyć pracodawcy odpowiednie zaświadczenie, stwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku określonym w skierowaniu, otrzymanym od pracodawcy.

Badania lekarskie mają zastosowanie do wszystkich pracowników, bez względu na zajmowane stanowisko i rodzaj wykonywanej pracy.

Badania profilaktyczne pracowników mogą przeprowadzać wyłącznie lekarze posiadający odpowiednie kwalifikacje określone szczegółowo w rozporządzeniu.

Do takich badań uprawnieni są m.in. lekarze, którzy posiadają specjalizację w dziedzinie:

- medycyny pracy,
- medycyny przemysłowej,
- medycyny morskiej i tropikalnej,
- medycyny kolejowej
- lub higieny pracy.

Pracodawca, zgodnie z ustawą o służbie medycyny pracy

obowiązany jest zawrzeć odpowiednią pisemną umowę na sprawowanie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracującymi z podstawową jednostką służby medycyny pracy.

Profilaktyczne badania lekarskie pracownika obejmują:

- 1. Badania wstępne** – przeprowadzane w momencie przyjęcia pracownika do pracy.
- 2. Badania okresowe** – wykonywane w trakcie zatrudnienia, w terminach wyznaczonych przez lekarza.
- 3. Badania kontrolne** – podlega im każdy pracownik po chorobie trwającej dłużej niż 30 dni (bez znaczenia jest przyczyna niezdolności do pracy).

Badanie profilaktyczne przeprowadza się **na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę**. Skierowanie powinno zawierać:

- określenie rodzaju badania profilaktycznego, jakie ma być wykonane,

- w przypadku osób przyjmowanych do pracy lub pracowników przenoszonych na inne stanowiska pracy – określenie stanowiska pracy, na którym osoba ta ma być zatrudniona; w tym przypadku pracodawca może wskazać w skierowaniu dwa lub więcej stanowisk pracy, w kolejności odpowiadającej potrzebom zakładu,
- w przypadku pracowników – określenie stanowiska pracy, na którym pracownik jest zatrudniony,
- informacje o występowaniu na stanowisku lub stanowiskach pracy czynników szkodliwych dla zdrowia lub warunków uciążliwych oraz aktualne wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, wykonanych na tych stanowiskach.

Badanie profilaktyczne kończy się orzeczeniem lekarskim stwierdzającym:

- brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na określonym stanowisku pracy lub
- przeciwwskazania zdrowotne do pracy na określonym stanowisku pracy.

Orzeczenia lekarskie są wydawane w formie zaświadczeń według ustalonego wzoru, a lekarz przeprowadzający badanie profilaktyczne przekazuje je pracownikowi i pracodawcy. Pracodawca obowiązany jest przechowywać wydane orzeczenia w aktach osobowych pracownika.

Przeprowadzanie pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy

- *Rozp. Min. Zdrowia z dn. 2.02.2011r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodli-*

wych dla zdrowia w środowisku pracy (DZ.U. Nr 33 poz.166.)

- Pracodawca wskazuje czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, dla których wykonuje się badania i pomiary,
- wpływ na poziom stężeń i natężeń tych czynników lub na poziom narażenia na oddziaływanie tych czynników mają: rodzaj czynników oraz ich właściwości, procesy technologiczne i ich parametry, wyposażenie techniczne / maszyny, urządzenia, instalacje, narzędzia/, środki ochrony zbiorowej i dane dot. ich użytkowania, organizacja pracy i sposób wykonywania pracy, **czas narażenia na oddziaływanie czynników szkodliwych dla zdrowia.**
- pracodawca informuje pracowników narażonych na oddziaływanie czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy o aktualnych wynikach badań i pomiarów oraz udostępnia im te wyniki i wyjaśnia ich znaczenie.
- pracodawca prowadzi na bieżąco rejestr czynników szkodliwych dla zdrowia a wyniki badań i pomiarów wpisuje do karty badań i pomiarów.
- wyniki badań i pomiarów pracodawca przechowuje przez **3 lata** od daty ich wykonania, natomiast rejestr oraz karty przez okres **40 lat**, licząc od daty ostatniego wpisu.

Ocenianie i dokumentowanie oceny ryzyka zawodowego

- *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.*

U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.)

Pracodawca jest zobowiązany w szczególności:

- zapewnić organizację pracy i stanowisk pracy w sposób zabezpieczający pracowników przed zagrożeniami wypadkowymi oraz oddziaływaniem czynników szkodliwych dla zdrowia i uciążliwości,
- zapewnić likwidację zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników głównie przez stosowanie technologii, urządzeń, materiałów i substancji nie powodujących takich zagrożeń.
- zapewnić stosowanie niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko (środki ochrony zbiorowej, środki ochrony indywidualnej).

Dobór odpowiednich środków ochrony zbiorowej i indywidualnej

- *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.)*

Dostarczane pracownikom do stosowania środki ochrony indywidualnej powinny:

- być odpowiednie do istniejącego zagrożenia,
- uwzględniać warunki istniejące w danym miejscu pracy,
- uwzględniać wymagania ergonomii oraz stan zdrowia pracownika,
- być odpowiednio dopasowane do użytkownika.

Narażenie na czynniki biologiczne w środowisku pracy

- *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005r.*

w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. z 2005 r. Nr 81, poz. 716 ze zm.)

Powyższe rozporządzenie definiuje czynniki biologiczne jako:

1. Drobnoustroje komórkowe oraz jednostki bezkomórkowe zdolne do replikacji lub przenoszenia materiału genetycznego (bakterie, grzyby i wirusy),
2. Drobnoustroje zmodyfikowane genetycznie,
3. Hodowle komórkowe,
4. Pasożyty wewnętrzne człowieka,
5. Priony.

Klasyfikacja czynników biologicznych

Ze względu na stopień zagrożenia czynniki biologiczne dzieli się na **cztery grupy**. Podstawą podziału są ich **właściwości zakaźne**. Bierze się pod uwagę oddziaływanie tych czynników na organizm zdrowego człowieka. Kryteriami zaklasyfikowania czynników biologicznych do poszczególnych grup zagrożenia są:

1. Zdolność do wywoływania choroby u człowieka oraz ciężkości jej przebiegu,
4. Możliwość rozprzestrzenienia się choroby w populacji,
3. Możliwość zastosowania skutecznej profilaktyki i leczenia.

Grupa zagrożenia 1 – wystąpienie choroby mało prawdopodobne

Grupa zagrożenia 2 – wystąpienie choroby możliwe

Grupa zagrożenia 3/3** – istotne zagrożenie pracowników ciężką chorobą

Grupa zagrożenia 4 – wystąpienie choroby mało prawdopodobne /profilaktyka i/lub leczenie ludzi zazwyczaj niemożliwe

Przykład:

Rodzaj działalności:

rolnictwo

Typ zakładu:

hodowla zwierząt

Przykładowe czynności: kontakt ze zwierzętami oraz ich wydaliniami i wydzielinami (np. czyszczenie klatek)

Podjęcie działania w celu ochrony pracowników przed szkodliwym wpływem czynników biologicznych powinny zależeć w pierwszej kolejności od grupy zagrożenia, do której zakwalifikowano dany czynnik. Dodatkowo przy doborze środków zapobiegawczych należy uwzględnić jego możliwe działanie uczulające i toksyczne.

Ocena ryzyka występującego przy wykonywaniu czynności z udziałem czynników biologicznych obejmuje przyporządkowanie czynnika do określonej grupy zagrożenia oraz ustalenie niezbędnych środków bezpieczeństwa lub ochronnych. Obiektywna ocena stopnia ryzyka stanowi często problem, gdyż dla większości stanowisk pracy nie są dostępne wyniki badań mikrobiologicznych, charakteryzujących narażenie na czynniki biologiczne. Porad fachowych w tej kwestii może udzielić: lekarz medycyny pracy sprawujący opiekę profilaktyczną nad pracownikami, zakładowy specjalista ds. bhp, Państwowa Inspekcja Sanitarna i Państwowa Inspekcja Pracy oraz ośrodki uniwersyteckie i instytuty naukowo-badawcze zajmujące się problematyką zawodowych zagrożeń czynnikami biologicznymi.

Obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników w narażeniu na czynniki biologiczne

1. Prowadzenie rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy zagrożenia 3 lub 4.
2. Prowadzenie rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy zagrożenia 3 lub 4.
3. Oznakowanie stanowisk pracy i stref niebezpiecznych znakiem ostrzegającym przed zagrożeniem biologicznym.
4. Zapewnienie pracownikom właściwych pomieszczeń, urządzeń sanitarno-higienicznych, środków higieny osobistej, bezpiecznych warunków

Fot. T. Jakubowski

spożywania posiłków i napojów w wydzielonych pomieszczeniach.

5. Zapewnienie pracownikom systematycznego szkolenia z zakresu problematyki zawodowego narażenia na czynniki biologiczne.
6. Przeprowadzanie badań na obecność szkodliwego czynnika biologicznego, tam gdzie jest to konieczne i technicznie wykonalne – obecnie brak normatywnych wartości odniesienia dla czynników biologicznych w środowisku pracy.

Szczepienia ochronne

Pracodawca zobowiązany jest do zapewnienia szczepień ochronnych pracownikom narażonym na działanie szkodliwych czynników biologicznych, o ile dostępna jest odpowiednia szczepionka.

- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008r.

o zapobieganiu oraz zwalczaniu i chorób zakaźnych u ludzi (tj. Dz. U. z 2013r. Poz. 947)

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 18.08.2011r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. Nr 182 poz. 1086 ze zm.)

Narażenie na niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny

- Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322 ze zm).
- Ustawa z dnia 13 września 2002 r. o produktach biobójczych (tj. Dz.U. 2002 nr 175 poz. 1433)

1. Niedopuszczalne jest stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin nieoznakowanych w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację.
2. Niedopuszczalne jest stosowanie substancji niebezpiecznej, mieszaniny niebezpiecznej, substancji stwarzającej zagrożenie lub mieszaniny stwarzającej zagrożenie bez posiadania aktualnego spisu tych substancji i mieszanin oraz kart charakterystyki, a także opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem. Wymagane są także pozwolenia na obrót środkiem niebezpiecznym.
3. Stosowanie substancji niebezpiecznej, mieszaniny niebezpiecznej, substancji stwarzającej zagrożenie lub mieszaniny stwarzającej zagrożenie jest dopuszczalne pod warunkiem zastosowania środków zapobiegających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia.
4. Produkty biobójcze należy stosować w sposób racjonalny, przez zastosowanie połączeń

środków fizycznych, chemicznych, biologicznych i innych pozwalających na ograniczenie wykorzystania produktów biobójczych do niezbędnego minimum, a także w sposób zgodny z zaleceniami na etykiecie i ulotce informacyjnej.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny – odbiór fermy zwierząt futerkowych

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12.04.2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 26.09.1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. Nr 129 poz. 844)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 9.11.2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz. 1397 ze zm.)

Zapobiegawczy nadzór sanitarny – odbiór fermy zwierząt futerkowych

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12.04.2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 26.09.1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. Nr 129 poz. 844)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 9.11.2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz. 1397 ze zm.)

mgr farm. Danuta Winiarska
Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Gnieźnie

Tadeusz Jakubowski

Tomasz Nalbert

Gronkowcowe wysiękowe zapalenie skóry u lisów

dr Tadeusz Jakubowski

Zakład Chorób Zakaźnych, Katedra Chorób Dużych Zwierząt z Kliniką Wydział Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie

lek. wet. Tomasz Nalbert

Zakład Chorób Zakaźnych Katedry Chorób Dużych Zwierząt z Kliniką Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie

Wysiękowe gronkowcowe zapalenie skóry u lisów (epidermitis) jest uogólnioną chorobą skóry, która pojawia się u pojedynczych zwierząt w stadzie – zachorowalność 2–5%, a śmiertelność 5%–90%. Czynnikiem wywołującym chorobę jest *Staphylococcus hyicus* (typy antygenowe ExhA, ExhB, ExhC, ExhD). Istnieją zjadliwe, jak i awirulentne jego szczepy. Nie wydaje się, aby *Staphylococcus hyicus* mógł przeniknąć przez nienaruszoną skórę. Otarcia na głowie, kończynach poprzedzają infekcje. Takie urazy są zwykle spowodowane przez kontakt lisów z siatką w czasie pobierania pokarmu lub przez drobne ura-

zy skóry kończyn o nierówności powierzchni podłogi klatek. Inne czynniki predysponujące do zakażenia, które mogą mieć wpływ na nasilenie i przebieg choroby w stadzie lisów, dotyczą ich odporności, poziomu higieny i prawidłowości żywienia.

Po zakażeniu skóry dochodzi do powstawania w niej miejscowych ognisk zapalnych w formie guzków, w których intensywnie namnażają się gronkowce. Potem zmieniona chorobowo skóra pokrywa się surowicznym wysiękiem i wydzieliną gruczołów łojowych, przekształcających się w żółte strupy. Może dochodzić do gromadzenia się

Fot. 1

Fot. T. Jakubowski

Fot. 2

Fot. T. Jakubowski

Fot. 3

Fot. T. Jakubowski

Fot. 4

Fot. T. Jakubowski

wysięku i hyperkeratozy na skórze palców (fot. 1).

Zmiany pojawiają się na głowie, kończynach i na innych partiach ciała (fot. 2,3,4).

Dochodzi do oddzielenia się naskórka i wypadania włosów, mogą wystąpić wyłysienia na dużych partiach ciała (fot. 6).

Skóra traci swoje właściwości ochronne, termoizolacyjne, przy zaawansowanych zmianach dochodzi do odwodnienia i uraty elektrolitów, co może kończyć się śmiercią zwierzęcia, szczególnie wówczas, gdy choroba wystąpi w okresie zimy.

S. hyicus można izolować ze skóry lisów, pochwy samic i napletka samców. Te ukryte zakażenia, nosicielstwo i siewstwo zarazka może stanowić potencjalne zagrożenie dla całego stada lisów. Ostatnie doniesienia o wysiękowym epidermitytis może też być związane ze szczepami gronkowca ST398 S opornymi na metycyklinę (MRSA), ale ich rola w zakażeniach lisów nie została jeszcze udowodniona.

Diagnostyka laboratoryjna

Do badań bakteriologicznych i izolacji zarazka oraz określenia jego antybiotykooporności należy pobrać wymazy ze świeżych miejsc z chorobowo zmienionej skóry.

Leczenie Wywołane przez drobnoustroje zmiany mogą być hamowane przez wiele antybiotyków, w tym penicyliny (amoksycylinę, ampicylinę), erytromycynę, fluoroquinolony, linkomycynę, cefalosporyny i trimetoprim-sulfonamidy. Przy wyborze antybiotyku ważna jest izolacja zarazka oraz określenie jego antybiotykooporności. Skuteczne leczenie przeciwbakteryjne wymaga podawania wysokich dawek leków we wczesnym

stadium choroby, przez 7–10 dni. Leczenie jest skuteczne, gdy podawanie chemoterapeutyków jest połączone z codziennym stosowaniem środków antyseptycznych na całą powierzchnię ciała – kąpiele w 1–2% Virkonie, w 1–2% Vagothylu. Należy podawać witaminę A+D3 oraz witaminy z grupy B i dobrej jakości tłuszcze.

Leczenie jest nieskuteczne w zaawansowanych przypadkach choroby.

Inne postępowanie

Jeżeli chorują pojedyncze sztuki, właściwym postępowaniem jest izolacja i eutanazja chorych lisów. Po ich usunięciu należy wykonać dokładne oczyszczenie, opalenie i dezynfekcję klatek i sąsiadującego środowiska. Środkami dezynfekcyjnymi z wyboru mogą być ług sodowy i Virkon. ■

Fot. 5

Fot. T. Jakubowski

Fot. 6

Fot. T. Jakubowski

OFERTA HURTOWNI PZHiPZF

Preparaty zwalczające muchy i pchły:

- MUCHOSTOP** – zwalcza muchy metodą rozsypywania/malowania.
AZA - FLY – bardzo silny preparat do zwalczania dorosłych pcheł i much.
MS MAGGOT DEATH PLUS – silny środek do zwalczania larw pcheł i much.
PERMAS - D – silny środek do zwalczania dorosłych pcheł.
AGITA – granulaty przeznaczony do zwalczania much, karaluchów i pcheł.
FENDONA 6 SC – preparat owadobójczy do spryskiwania.
ASCYP – preparat owadobójczy do oprysku.

Mieszanki paszowe uzupełniające:

- MPU NORKA/LIS 0,1%** – mieszanka paszowa uzupełniająca. Sposób stosowania: 1kg/1tonę.
PROMINK IMMUNO – zestaw żywych kultur bakterii prozdrowotnych, poprawiających trawienie. Sposób stosowania: 0,5 kg/1 tonę.
MINK B-PLUS – mieszanka stosowana przy niedoborach witaminy B. Sposób stosowania: 1kg/1tonę.
PREGNOS H – preparat uzupełniający codzienną dietę w okresie rozrodu. Sposób stosowania: profilaktycznie 0,5kg/1tonę.
H-BIOTIN MAX – reguluje procesy zachodzące w skórze i poprawia jakość włosów. Sposób stosowania: profilaktycznie 0,5kg/1tonę.
KANI-HOLD MAX – zapobiega występowaniu kanibalizmu i autoagresji, podawany w sytuacjach stresowych dla zwierząt. Sposób stosowania: 5kg/1tonę.
WITAMINA E + SELEN – podawana w okresie intensywnego wzrostu przy skarmianiu wysokokalorycznej paszy oraz w okresie rozrodu, silne właściwości antyoksydacyjne. Sposób stosowania: 0,5kg/1tonę.
TOP LIVER – wspomaga pracę wątroby, stosowany w okresie wysokoenergetycznego żywienia. Sposób stosowania: 0,5kg/1tonę.

Dodatki do pasz:

- WITAMINA C** – pobudza mechanizmy odpornościowe organizmu, bierze udział w syntezie hemoglobiny, powstawaniu erytrocytów oraz w przyswajaniu żelaza.
CHLOREK CHOLINY – wskazany przy wysokoenergetycznym okresie żywienia, wspomaga pracę wątroby, odtłuszcza komórki ciała.
METIONINA – niezbędna dla prawidłowego rozwoju włosów i skóry zwierząt, syntezy białek, uczestniczy w detoksykacji czyli odtruwaniu organizmu, działa ochronnie na mięsz wątroby i nerek.
CZOSNEK SUSZONY – poprawia walory smakowe karmy.
GLUKOZA – poprawia kondycję samic w okresie wykotów oraz zmniejsza syndrom wyczerpania laktacyjnego.
ARBOCEL – koncentrat włókna surowego dodawany do karmy, w celu uzupełnienia włókna pokarmowego w dawce żywieniowej i poprawy właściwości fizycznych karmy.
LACTI GEL – zwiększa zawartość wody w karmie oraz poprawia jej konsystencję, szczególnie zalecany w okresie letnim.

Deratyzacja:

- RATER** – granulaty do zwalczania myszy i szczurów.

Dezynfekcja sucha:

- DEZOSAN** – proszek o działaniu bakteriobójczym, przeznaczony do powierzchni i pomieszczeń hodowlanych. Sposób stosowania: stosuje się poprzez rozsypywanie preparatu na powierzchnię dezynfekowaną w dawce 40-100g/m².
DEZOSAN z miętą – proszek o działaniu bakteriobójczym Anty Flea (odstraszający pchły), do powierzchni i pomieszczeń hodowlanych. Sposób stosowania: stosuje się poprzez rozsypywanie preparatu na powierzchnię dezynfekowaną w dawce 40-100g/m².

Dezynfekcja mokra:

- VIRKON S** – preparat o szerokim spektrum aktywności wirusobójczej i bakteriobójczej.
OXIVIR PLUS – uniwersalny preparat myjąco-dezynfekujący.

Pozostałe produkty:

- ALUMINIUM SPRAY** – do ochrony i pielęgnacji skóry.
ANTYKANIBAL SPRAY – zapach przeciw kanibalizmowi.
LIGNOCEL – włókna drewna bukowego do czyszczenia, uszlachetniania i kosmetyki futer.
REHOFIX – granulaty z kolb kukurydzy do czyszczenia, uszlachetniania i kosmetyki futer.

Dezynfekcja rąk:

- SOFT CARE** – preparat do dezynfekcji rąk + dozownik.
SOFT CARE MED 500 ml – preparat do dezynfekcji rąk z pompką.

Środki do konserwacji paszy:

- PIROSIARCZYN SODU** – działa hamująco na rozwój bakterii i pleśni.
OXY-NIL – działa hamująco na rozwój bakterii i pleśni do konserwacji paszy bogatej w tłuszcz.
RENDOX PLUS LIQUID – stabilizuje tłuszcze, zapobiega jęczeniu.

ZAMÓWIENIA W HURTOWNI PZHiPZF W TARNOWIE PODGÓRNYM

tel. 61 814 70 51, kom. 601 348 063

Andrzej Gugolek

Sezonowa zmienność zapotrzebowania energetycznego nerek hodowlanych

prof. dr hab. Andrzej Gugolek
Katedra Hodowli Zwierząt
Futerkowych i Łowiectwa,
Wydział Bioinżynierii Zwierząt,
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
w Olsztynie

Zimą, dłuższe okresy znacznie obniżonych temperatur są zawsze powodem troski hodowców o właściwą kondycję nerek. Rodzi się wtedy pytanie o sposób prawidłowego żywienia tych zwierząt podczas mrozów. Norki amerykańskie to drapieżniki pobierające w naturze często, lecz niewielkie porcje pożywienia, polując nawet kilkanaście razy na dobę. Zwierzęta te mają relatywnie niewielki żołądek, szybką przemianę materii i perystaltykę przewodu pokarmowego. Pobrany pokarm już po kilku godzinach może być wydalony. W okresie zimowym, gdy podawana mieszanka paszowa szybko zamarza, zwierzęta nie mają możliwości częstego pobierania paszy. Szczególnie narażone na utratę ciepła i energii są najcenniejsze „velvety”, charakteryzujące się krótszą i mniej ciepłochronną okrywą włosową, co wykazano w badaniach z użyciem kamery termowizyjnej. Ponadto powstaje pytanie, jak „intensywnie” żywić norki, aby doprowadzić je do właściwej kondycji rozplodowej, a jednocześnie nie odchudzić nadmiernie. Problem ten jest niezmiernie ważny, gdyż w podobny sposób badania naukowe i praktyka hodowlana

wskazują, że zarówno nadmiernie otłuszczone, jak i odchudzone zwierzęta „nie sprawdzą” się w okresie rozrodu. Pomimo ważności problemu, wydaje się, że dotychczas problematyka energetyczności paszy jest niedostatecznie doceniana w praktyce hodowlanej.

Nie tylko białko, lecz także energia podawanej paszy ma kluczowe znaczenie dla właściwej kondycji zwierzęcia. Składniki pokarmowe: białko, tłuszcz i węglowodany są źródłem energii. Całkowita energia, dostarczana do organizmu, nazywana jest surową lub brutto (EB). Należy pamiętać, że energia ta nie jest w całości dostępna dla zwierząt, ponieważ jej wykorzystanie zależy od stopnia strawności paszy lub jej konsumentów. Część energii zostaje wydalona z organizmu wraz z kałem. Po odjęciu od energii brutto energii, wydalonej z organizmu z kałem, uzyskuje się energię strawną (ES). Natomiast odejmując od energii strawnej wartość energii niewykorzystanych przez zwierzęta składników pokarmowych zawartych w moczu, gazach przewodu pokarmowego i złuszcającym się naskórku, uzyskuje się energię metaboliczną (EM). Energia ta stanowi najczęściej

40–60% EB i jest miarą ilości energii dostępnej do procesów metabolicznych. Właśnie ta energia metaboliczna jest miernikiem wartości pokarmowej pasz podawanych zwierzętom futerkowym mięsożernym. Jak powszechnie wiadomo, zapotrzebowanie pokarmowe zwierząt futerkowych mięsożernych wyrażane jest w zaleceniach żywieniowych procentem EM, pochodzącej z białka, tłuszczu i węglowodanów, w ogólnej ilości energii dawki pokarmowej, co zostanie szczegółowo wyjaśnione poniżej.

W Europie, zgodnie z obowiązującym Międzynarodowym Układem Jednostek Miar „SI”, wartość energetyczną pasz dla zwierząt futerkowych powinno podawać się w dżulach (J). Tak też jest u większości innych hodowanych w Polsce gatunków zwierząt gospodarskich. Jednak w przypadku lisów i norek, energia często wyrażana jest również w kaloriach (cal). Wynika to z faktu, że w starszej literaturze właśnie w tych jednostkach charakteryzowana była energia, co jest rezultatem wzorowania się w poprzedniej epoce na naukowcach radzieckich. W razie konieczności przeliczeń należy przyjąć, że 1 kaloria (cal) równa się 4,184 dżula, a $1 J = 0,239 cal$. Przedrostki w przypadku Kcal, KJ czy MJ oznaczają: kilo (K) 1 000 (10^3), a mega (M) 1 000 000 (10^6).

Powszechnie uważa się, że zapotrzebowanie na energię zależy od gatunku zwierzęcia, masy ciała, wieku i stanu fizjologicznego, a także takich czynników środowiskowych, jak: pora roku, temperatura otoczenia, czy nawet warunki świetlne. W przypadku zwierząt użytkowych, ocena optymalnego zapotrzebowania energetycznego polega na ustaleniu, jaki poziom energii daje najkorzystniejsze wyniki produkcyjne. Trzeba przypomnieć, że praktyczne żywienie fermowe, pod względem ilościowym, jest wysoce uproszczone. Zalecenia żywieniowe bowiem podają, że zwierzęta futerkowe mięsożerne po odsadzeniu powinno się żywić do woli, a jedynie stado podstawowe podlega żywieniu restrykcyjnemu. W przeciwnym wypadku można spowodować ich zatuczenie.

Jak wspomniano wyżej, wartość pokarmową mieszanek paszowych oraz zapotrzebowanie pokarmowe charakteryzuje się za pomocą procentu energii metabolicznej, pochodzącej z białka, tłuszczu i węglowodanów. Należy zatem przypomnieć, w jaki sposób wylicza się ten swoisty wskaźnik, obrazujący wartość pokarmową pasz lub dawek pokarmowych. Aby wyliczyć poziom energii, należy znaną ilość składników pokarmowych, zawartą w paszy, wyrażoną w g, pomnożyć przez

ARBOCEL®

w żywieniu zwierząt futerkowych

Ekonomiczny koncentrat włókna surowego...

... o multifunkcjonalnym działaniu:

- **optymalna i stabilna konsystencja karmy**
- **wyższa strawność**
- **większe pobranie wody**
- **poprawa konsystencji odchodów**
- **lepsze wyniki rozrodu**
- **mniej uszkodzonych skór**
- **poprawa rentowności produkcji**

RETENMAIER Polska Sp. z o.o. Włókna zaprojektowane przez naturę

Ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. 7 b
02-366 Warszawa
Tel.: + 48 608 51 00
Fax: + 48 608 51 51

www.jrs.pl

Dedykowane rozwiązania ubezpieczeniowe dla hodowli i gospodarstw.

Insurance Expert Sp. z o.o.
tel. 22 462 83 40

www.insuranceexpert.pl

równoważniki (współczynniki) wartości energetycznej, przedstawione w tabeli 1.

Równoważniki te wskazują, jaka ilość energii odpowiada jednemu gramowi białka, tłuszczu i węglowodanów. Należy zwrócić uwagę, aby udział (ilość) składników pokarmowych dotyczył składników strawnych, a nie surowych. Gdy znany jest jedynie skład chemiczny, wynikający z analizy podstawowej, czyli zawartość składników surowych, to można je przeliczyć na strawne, posługując się standardowymi przelicznikami, średnimi dla zwierząt futerkowych mięsożernych lub wyliczonymi w danej paszy czy mieszance paszowej. Średnie współczynniki strawności wynoszą dla białka (B) – 85%, tłuszczu (T) – 92%, węglowodanów (W) – 75%.

Poniżej przedstawiono wzór służący do obliczeń energii metabolicznej dawek z wykorzystaniem równoważników z tabeli 1.

Energia metaboliczna (kcal)
 $= B \times 4,5 + T \times 9,3 + W \times 4,1$,

Energia metaboliczna (kJ) =
 $B \times 18,8 + T \times 38,9 + W \times 17,2$,
 gdzie:

B – zawartość białka strawnego w dawce,

T – zawartość tłuszczu strawnego w dawce,

W – zawartość węglowodanów strawnych w dawce.

Alternatywnym sposobem jest przekazanie paszy do laboratorium analitycznego, aby wykonać oznaczenia zawartości energii. Służą do tego celu bomby kalorymetryczne, w których podczas spalania pasz oznaczana jest ich wartość energetyczna. Należy jednak przypomnieć, że będzie to wartość energii brutto. Oznaczona w laboratorium wartość jest dokładniejsza niż za-

Tabela 1.

Równoważniki wartości energetycznej składników pokarmowych dla zwierząt futerkowych mięsożernych (Sławoń 1987)

Składnik pokarmowy	kcal	kJ
Białko	4,5	18,8
Tłuszcz	9,3	38,9
Węglowodany	4,1	17,2

Tabela 2.

Średnie dobowe zapotrzebowanie nerek hodowlanych – stada podstawowego na energię metaboliczną (Zalecenia Żywieniowe... 2011)

Miesiąc	Samce		Samice	
	kJ	kcal	kJ	kcal
styczeń	1200	285	860	205
luty	1375	330	900	215
marzec	1410	335	950	225
kwiecień	–	–	800	190
maj	–	–	1000	240
czerwiec	–	–	1100	260
lipiec	–	–	1000	240
sierpień	–	–	1050	250
wrzesień	–	–	1150	275
październik	–	–	1200	285
listopad	–	–	900	215
grudzień	1200	285	950	215

Tabela 3.

Średnie dobowe zapotrzebowanie nerek hodowlanych – zwierząt rosnących na energię metaboliczną (Zalecenia Żywieniowe... 2011)

Okres	Samce		Samice	
	kJ	kcal	kJ	kcal
20 maj–1 czerwiec*	400	95	400	95
1 czerwiec–15 czerwiec*	600	145	600	145
15 czerwiec–30 czerwiec*	800	190	800	190
1–15 lipiec	960	229	740	175
16–31 lipiec	1240	296	920	220
1–15 sierpień	1360	325	1010	240
16–31 sierpień	1530	365	1050	250
1–30 wrzesień	1610	385	1100	260
1–31 październik	1650	395	1200	285
1–30 listopad	1320	315	930	220
1 grudzień–do uboju				

* brak dymorfizmu płciowego u zwierząt rosnących – do około 30 czerwca zapotrzebowanie energetyczne samców i samic jest zbliżone.

czerpnięta z tabel, które podają wartości średnie.

W tabelach 2 i 3, zamieszczonych poniżej, przedstawiono dobowe, orientacyjne, średnie zapotrzebowanie energetyczne, wyrażone w postaci energii metabolicznej nerek stada podstawowego oraz zwierząt młodych – rosnących.

Przypomnieć należy, że zwierzęta rosnące, żywione paszą wysokoenergetyczną, pobierają jej objętościowo mniej, zadbać zatem trzeba, aby były w niej wszystkie niezbędne składniki pokarmowe oraz składniki mineralne i witaminy, a szczególnie białko w odpowiedniej ilości. Innym niebezpieczeństwem stosowania pasz o znacznej wartości energetycznej, jest podnoszenie poziomu energii najczęściej poprzez dodatek tłuszczu. Tłuszcz wówczas musi być dobrej jakości, w przeciwnym wypadku

Poziom energii w dietach ma istotny wpływ nie tylko na rosnące zwierzęta, lecz także na mleczość samic nerek

może powodować poważne problemy zdrowotne zwierząt.

Poziom energii w dietach ma istotny wpływ nie tylko na rosnące zwierzęta, lecz także na

mleczość samic nerek. Jest to szczególnie ważne w przypadku miotów liczących 9 i więcej szczeniąt. Wyniki badań skandynawskich jednoznacznie wskazują na wprost proporcjonalny wzrost mleczości równoległy ze wzrostem energii w dawkach, w przypadku nerek karmiących liczne mioty. W odniesieniu do małych miotów nie stwierdzono takich zależności. Natomiast samice z dużymi

miotami, żywione paszą niskoenergetyczną, nie produkują wystarczającej ilości mleka, tracą szczeniąt, a nawet same chorują i padają.

Mam nadzieję, że powyższe rozważania wzbudzą większe zainteresowanie hodowców problematyką wartości energetycznej paszy oraz zapotrzebowaniem nerek na energię w poszczególnych etapach życia. Pozwolą na poprawę jakości żywienia, a tym samym wyników produkcyjnych tych zwierząt. ■

Fot. T. Jakubowski

PIŚMIENNICTWO

- Fink R., Tauson A.H., Hansen K., Wamberg S., Kristensen N. 2001. Energy intake and milk production in mink (*Mustela vison*) – effect of litter size. Arch. Tieremahr., 55(3): 221–242.
- Gugolek A., Zalewski D., Strychalski J., Konstantynowicz M. 2013. Food transit time, nutrient digestibility and nitrogen retention in farmed and feral American mink (*Neovison vison*) – a comparative analysis. J. Anim. Physiol. Anim. Nutrition, 6:1030–1035.
- Harper R.B., Travis H.F., Glinsky M.S. 1977. Metabolizable energy requirement for maintenance and body composition of growing farm-raised male pastel mink (*Mustela vison*). The Journal of Nutrition, 7:1937–1943.
- Nutrient requirements of mink and foxes. 1982. National Research Council, Academy Press, Washington, DC.
- Sławoń J. 1987. Żywnienie lisów i nerek. PWRiL, Warszawa.
- Tauson A.H., Fink R., Hansen K., Chwalibog A. 2004. Utilization of milk energy by suckling kits. Arch. Anim. Nutr., 58(2): 181–194. 58(1): 23–26.
- Zalecenia Żywnieniowe i Wartość Pokarmowa Pasz. Zwierzęta Futerkowe. 2011. Barabasz. B., Bielański P., Gugolek A. (red.), Kowalska D., Świątkiewicz S., Zoń A. Wyd. Instytut Fizjologii Żywnienia Zwierząt, PAN Jabłonna.
- Żywnienie zwierząt i paszoznawstwo. 2006. T. 1. Fizjologiczne i biochemiczne podstawy żywienia zwierząt. Jamróz C. (red.), PWN, Warszawa.

Marian Brzozowski

Nowy kierunek w badaniach nad funkcjonowaniem układu pokarmowego norek

prof. dr hab. Marian Brzozowski
SGGW
Zakład Hodowli Zwierząt
Futerkowych i Drobego Inwentarza
Katedra Szczegółowej
Hodowli Zwierząt
Kierownik Zakładu

Układ pokarmowy każdego zwierzęcia to rodzaj ekosystemu, który spełnia szereg zadań fizjologicznych w funkcjonowaniu organizmu. Do zadań tych można zaliczyć: fermentację i hydrolizę oraz wchłanianie składników pokarmowych; regulację systemu odpornościowego organizmu; aktywność jelit jako czynnej ochrony przed patogenami.

Zrozumienie i poznanie procesów wpływających na równowagę ekosystemu trawiennego pozwala na ich kontrolę i w efekcie może dać nam nowe narzędzia do poprawy efektywności żywienia.

Kluczem do zrozumienia procesów zachodzących w ekosystemie trawiennym jest poznanie składu i roli **mikrobiomu**, czyli ogółu mikroorganizmów występujących w przewodzie pokarmowym. Dalszym etapem będzie poznanie mechanizmów wpływających na skład i zmienność mikrobiomu, na jego aktywność trawienną, na ogólne wzajemne oddziaływanie mikrobiomu i organizmu żywiciela. Zdobyta w ten sposób wiedza pozwoli w efekcie na uzyskanie lepszych wyników produkcyjnych. Wiedza

ta pozwoli także unikać sytuacji niepożądanych, ograniczających rozwój i aktywność mikrobiomu, zakłócających równowagę ekosystemu trawiennego w sposób bezpośredni czy pośredni.

Badania wykazały, że po urodzeniu młode organizmy nie posiadają mikroflory jelitowej (jeli ta są jałowe). Do pierwszego zasiedlenia przez mikroorganizmy przewodu pokarmowego docho-

dzi po urodzeniu, w momencie pobrania mleka od matki.

U zdrowego zwierzęcia każda część jelita zasiedlona jest przez odpowiednią mikroflorę, która żyje w symbiozie z gospodarzem. Obecność bakterii takich jak *Lactobacillus*, *Enterococcus*, *Bifidobacterium*, zarówno w górnym jak i dolnym odcinku układu pokarmowego, jest bardzo pożądana i skutkuje dobrym ogólnym stanem zdrowia organizmu i dobrym wykorzystaniem paszy.

W przewodzie pokarmowym bytuje kilkadziesiąt różnych gatunków mikroflory jelitowej, choć niektórzy autorzy szacują ogólną liczbę wszystkich gatunków występujących w jelitach na ponad 400. Skład jakościowy tej mikroflory podlega wahaniom, ponieważ z każdym pobranym pokarmem wprowadzamy do organizmu nowy skład drobnoustrojów. Do najważniejszych mikroorganizmów jelit należą:

- bakterie kwasu mlekowego (*Lactobacillus spp*, *Leuconostoc spp*, *Streptococcus spp*, *Pedicoccus spp*. z rodzaju *Lactobacillus*); *Sacharomyces carevisiae* *Torulopsis* oraz *Enterococcus*; *Bifidobacterium spp.*;
- bakterie tworzące endospory (jak *Bacillus spp.*) w tym *Bacillus toyoi*; *Clostridium butyricum*;

- kultury natywne, występujące w przewodzie pokarmowym jako fakultatywne i obligatoryjne anaeroby.

U zdrowych zwierząt udział głównych bakterii, zasiedlających przewód pokarmowy, w przybliżeniu jest następujący: *Enterococcus faecium* (ponad połowa udziału), *Lactobacillus acidophilus* (kilkanaście procent udziału), *E. Coli* (ok. 1%) oraz inne gatunki (ok. 1/3 udziału).

W momencie wystąpienia jakiegokolwiek infekcji, pojawiają się zmiany. Za główny objaw zmian niekorzystnych uważa się wzrost udziału *E.Coli*, przy jednoczesnym spadku ilości *Enterococcus faecium* i zaniku *Lactobacillus acidophilus*. U zwierząt chorych z objawami biegunki skład flory bakteryjnej w przewodzie pokarmowym

tym, że po wnikięciu do układu pokarmowego zajmują powierzchnię błony śluzowej jelit i mogą utrudniać wchłanianie. Mogą także stać się źródłem zanieczyszczenia przez wytworzone toksyczne metabolity i enzymy, w tym także takie, które mogą być odpowiedzialne za powstawanie substancji kancerogennych lub prokancerogennych.

Wspomniana powyżej wiedza na temat obecności i aktywności mikroorganizmów w przewodzie pokarmowym jest z reguły niekompletna, bowiem metody laboratoryjne pozwalają w ograniczonym zakresie opisać, jakie mikroorganizmy są obecne w badanych próbkach i ile ich jest. Na obecnym etapie rozwoju hodowli jest to wiedza zbyt ogólna i niewystarczająca, bowiem, chcąc uzyskać dalszy postęp

U zdrowego zwierzęcia każda część jelita zasiedlona jest przez odpowiednią mikroflorę, która żyje w symbiozie z gospodarzem.

może wyglądać następująco: rośnie udział *E. Coli*, zaś spada *Enterococcus faecium* i *Lactobacillus acidophilus*, a reszta drobnoustrojów osiąga poziom około 70%. W przewodzie pokarmowym mogą być także obecne inne patogeny, jak: *Salmonella*, *Staphylococcus*, niektóre gatunki *Bacillus* i *Clostridium*. Etiopatogeneza zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego rozpoczyna się właśnie od zmiany rozmieszczenia i lokalizacji poszczególnych rodzajów bakterii. Zagrożenie ze strony bakterii patogennych polega na

w hodowli, musimy posiadać pełną wiedzę w zakresie mikrobiomu przewodu pokarmowego. Wiedza z tego zakresu powinna uwzględniać wszystkie mikroorganizmy obecne w przewodzie pokarmowym, jak również wpływ na zawartość i aktywność mikroorganizmów w przewodzie pokarmowym różnorodnych czynników, takich jak wiek zwierząt, ich płeć, stan fizjologiczny, ale także skład spożywanego pokarmu, czy warunki utrzymania. Uzyskane dane pozwolą stworzyć bazę wiedzy o mikrobiomie zwierząt. W następnej kolejności możemy wykorzystać tę wiedzę jako narzędzie w celu monitorowania stanu zdrowotnego i kondycji zwierząt poprzez

sprawdzanie stanu równowagi mikrobiologicznej w przewodzie pokarmowym konkretnego osobnika czy grupy zwierząt na fermie i odniesienie go do wartości normatywnych, ujętych we wcześniej stworzonej bazie. Stwierdzenie, w trakcie takich badań, zaburzeń w równowadze bakteryjnej, czy zwiększonego udziału bakterii patogennych będzie sygnałem wskazującym na mogące mieć miejsce problemy zdrowotne organizmu zwierzęcego, zanim jeszcze wystąpią inne, możliwe do zaobserwowania zmiany w zdrowiu zwierząt.

Istotną sprawą w związku z tym jest opracowanie metody pozwalającej na w miarę szybko i tanie określenie stanu mikrobiomu, tzn. rodzajów i ilości wszystkich występujących w przewodzie pokarmowym mikroorganizmów.

Metodą taką okazało się być wykorzystanie narzędzi z zakresu genetyki molekularnej. W tym przypadku chodzi o stwierdzenie w analizowanym materiale genetycznym obecności rybosomalnego RNA, znanego jako „16S rybosomalny RNA” lub „16S rRNA”. Jest to obecny w plazmie komórki początkowy fragment nici rRNA, unikalny dla każdego gatunku. Stwierdzając obecność 16S rRNA w badanej próbce i porównując jego budowę z sekwencjami znanymi dla już opisanych mikroorganizmów, możemy stwierdzić, jakie mikroorganizmy są obecne w badanej próbce oraz ile ich jest. W ten sposób możemy opisać mikrobiom przewodu pokarmowego.

Pierwsze, pilotowe badania z tego zakresu, przeprowadzone na duńskich fermach, potwier-

dziły przydatność zastosowanej metody do opisu mikrobiomu jelit norek. Badania te wskazały także na wyraźną różnicę w składzie mikrobiomu paszy w stosunku do mikrobiomu przewodu pokarmowego norek.

Uzyskanie pełnej wiedzy na temat składu mikrobiomu przewodu pokarmowego norek i wiedzy, w jaki sposób skład mikrobiomu paszy wpływa na mikrobiom przewodu pokarmowego, pozwoli na podejmowanie działań w celu modyfikacji, przez odpowiednie stosowanie dodatków paszowych (np. preparatów probiotycznych i prebiotycznych) składu mikrobiomu przewodu pokarmowego. W ten sposób będziemy mogli np. precyzyjniej określić wiek, od którego powinniśmy zacząć dokarmianie młodych, czy określić potrzebne ilości i jakości składników odżywczych w paszy w pozostałych okresach hodowlanych w ciągu roku. Będziemy także mogli łatwiej monitorować stan zdrowotny zwierząt i wpływać na podniesienie poziomu ich odporności. ■

Informacja o pracach komisji sejmowych VIII kadencji

5 stycznia 2016 r.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi /RRW/ rozpatrzyła i zaopiniowała dla Komisji Finansów Publicznych rządowy projekt ustawy budżetowej na rok 2016 (druk nr 146) w zakresie:

- części budżetowej 32 – Rolnictwo;
 - części budżetowej 33 – Rozwój wsi;
 - części budżetowej 35 – Rynki rolne;
 - części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 7, 8, 12, 32, 35, 44 i 50;
 - części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 010 – Rolnictwo i łowiectwo;
 - zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów z zał. nr 7;
 - dotacji przedmiotowych i podmiotowych z zał. nr 9;
 - programów wieloletnich w układzie zadaniowym z zał. nr 10;
 - planów finansowych agencji wykonawczych z zał. nr 11:
 - a) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
 - b) Agencji Rynku Rolnego,
 - c) Agencji Nieruchomości Rolnych wraz z planem finansowym Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
 - d) Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych;
- planów finansowych państwowych osób prawnych z zał. nr 14:
 - a) Polskiego Klubu Wyścigów Konnych,
 - b) Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie.

Po wysłuchaniu dysponentów ww. części budżetowych i koreferatów poselskich Komisja pozytywnie zaopiniowała projekt ustawy budżetowej w rozpatrywanym zakresie. Jednocześnie Komisja wnioskuje o:

- zmniejszenie wydatków majątkowych w części 33 – Rozwój wsi, dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo, rozdz. 01002 – Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego o kwotę 1 200 tys. zł z przeznaczeniem na zwiększenie o taką kwotę

Hodowla Ryb „K-2” oferuje gratis świeży chłodzony odpad z ryb – pstrągi tęczowe (ryby pełne niepatroszone oraz wnętrzności) dla celów skarmiania zwierząt.

Odbiór własnym transportem.

Tel kontakt:

Marcin Juchniewicz 698 741 218
Hodowla Ryb „K-2” Jacek Juchniewicz;
Kębłowo Nowowiejskie 14 A;
84-351 Nowa Wieś Lęborska

reConcept studio
architekt KRZYSZTOF POPIEL

tel: +48 509 433 634
reconcept.studio@gmail.com

projektujemy kompleksowo...

wydatków na dotacje i subwencje w części 33 – Rozwój wsi, dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01002 – Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego z przeznaczeniem na zwiększenie wydatków na wynagrodzenia w Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Szepietowie;

- zmianę planów finansowych Agencji Rynku Rolnego, Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz Funduszu Rekompensacyjnego. Zmiany dotyczą m.in. tytułu wydatków oraz obniżenia zasileń Funduszu Rekompensacyjnego z powodu wysokiego salda środków narachunku Funduszu. Upoważniono posła Jana Krzysztofa Ardanowskiego (PiS) do zaprezentowania powyższego stanowiska na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych.

W posiedzeniu uczestniczył sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Jacek Bogucki.

7 stycznia 2016 r.

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa /OSZ/ rozpatrzyła i zaopiniowała dla Komisji Finansów Publicznych rządowy projekt ustawy budżetowej na rok 2016 (druk nr 146) w zakresie:

- części budżetowej 22 – Gospodarka wodna;
- części budżetowej 41 – Środowisko;
- planów finansowych parków narodowych
- państwowych osób prawnych z zał. nr 14;
- części budżetowej 68 – Państwowa Agencja Atomistyki;

- części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie poz. 32 – Zwrot gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości w parkach narodowych i rezerwach...; 59 – Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej; 64 – Dezaktywacja odpadów promieniotwórczych w ramach GTRI;
- części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
 - a) 020 – Leśnictwo,
 - b) 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska,
 - c) 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody;
- zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów z zał. nr 7;
- planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – państwowej osoby prawnej z zał. nr 14.

Po wysłuchaniu dysponentów ww. części budżetowych i koreferatów poselskich Komisja pozytywnie zaopiniowała projekt ustawy budżetowej w rozpatrywanym zakresie.

Jednocześnie Komisja wnosi o przesunięcie kwoty 1964 tys. zł z części budżetowej 48 – Gospodarka złożami kopalin, dział 750 – Administracja publiczna, rozdział 75001 do części 41 – Środowisko, dział 750 – Administracja publiczna, rozdział 75001, z przeznaczeniem na finansowanie wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w Ministerstwie Środowiska w 2016 roku, realizujących zadania wynikające z nowelizacji ustawy – Prawo geologiczne i górnicze.

Upoważniono posła Annę Paluch (PiS) do zaprezentowania powyższego stanowiska na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych.

W posiedzeniu uczestniczyli: podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska – Mariusz Gajda, prezes Państwowej Agencji Atomistyki – Janusz Włodarski, wiceprezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Kry-

**POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW I PRODUCENTÓW ZWIERZĄT FUTERKOWYCH
WE WSPÓŁPRACY Z NAJWIĘKSZYM PRODUCENTEM WITAMIN NA ŚWIECIE FIRMĄ DSM**

POLECA
MIESZANKĘ PASZOWĄ – UZUPEŁNIAJĄCĄ
NORKA/LIS 0,1%

- produkt opracowany dla mięsożernych zwierząt futerkowych
- produkt wytwarzany na zlecenie związku
- wysoką jakość produktu potwierdzają wyniki hodowlane
- atrakcyjna cena

**OD PONAD 87 LAT DBAMY O ROZWÓJ
POLSKIEJ HODOWLI
- NAM MOŻESZ ZAUFAC**

Zamówienia w biurze PZHIPZF Oddział w Tarnowie Podgórnym
tel. 61 814 70 51

stian Szczepański, p.o. prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej – Iwona Koza, p.o. generalny dyrektor ochrony środowiska – Jakub Dziubecki oraz p.o. główny inspektor ochrony środowiska – Roman Jaworski.

14 stycznia 2016 r.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi /RRW/ uchwaliła plan pracy na okres od 1 stycznia do 31 lipca 2016 r.

Komisja zapoznała się z informacją Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego „Rolnictwo i obszary wiejskie, a ochrona klimatu”.

Dyrektor Instytutu – prof. Piotr Pasyniuk omówił zagadnienia, którymi zajmuje się Instytut oraz przedstawił propozycję stworzenia „Narodowego programu biosekwestracji węgla na obszarach wiejskich”.

Zastępca dyrektora Instytutu ds. naukowych – Wiesław Dembek, przedstawił prezentację o wodzie, jej znaczeniu i roli oraz propozycjach regulacji poziomu wody na terenach rolniczych. Doradca dyrektora Instytutu ds. rozwoju – Karol Teliga, przedstawił propozycję projektu „Analiza istniejących źródeł energii odnawialnej”.

W dyskusji m.in. omawiano opłacalność istniejących instalacji odnawialnych źródeł energii, koszty inwestycyjne, eksploatacyjne i jednostkowe produkowanej energii.

Komisja wysłuchała informacji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o pomocy finansowej dla producentów mleka i wieprzowiny.

Informację przedstawił zastępca dyrektora Departamentu Rynków Rolnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Marian Borek.

Komisja Europejska przyznała pomoc unijną producentom ze względu na niekorzystną sytuację w latach 2014/2015 na rynku mleka oraz w związku ze znacznym spadkiem cen trzody chlewnej w ubiegłym roku. Rozporządzenie Komisji z dnia 15 października 2015 r. ustanowiło tymczasową nadzwyczajną pomoc dla rolników w sektorach hodowlanych na złagodzenie skutków gospodarczych zakłóceń na rynku. Polska otrzymała blisko 29 mln euro oraz skorzystała z możliwości przyznania do-

datkowego wsparcia z budżetu krajowego w wysokości 100% kwoty środków UE. Wypłata wsparcia ma nastąpić najpóźniej do 30 czerwca 2016 r. Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z tą pomocą zakłada, że środki na ten cel wyniosą w łącznej kwocie 245,74 mln zł, po połowie na sektory producentów mleka i producentów świń. W trakcie dyskusji poseł Zbigniew Ajchler (PO) złożył wniosek o wstrzymanie wypłaty pomocy finansowej w takiej wersji i zwołanie posiedzenia Komisji w trybie nadzwyczajnym w celu wypracowania właściwego programu pomocy. Komisja w głosowaniu odrzuciła powyższy wniosek. W posiedzeniu uczestniczył sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Jacek Bogucki. ■

TWINCA

www.twinca.pl

Kopenhagen Fur wystawa skór 2016

Zapraszamy do odwiedzenia naszego stoiska
M9580 w Messecenter Herning
od 31.03.2016 do 02.04.2016

Twınca A/S	Sprzedż	Serwis
Nr. Bjertvej 14 DK-7830 Vinderup Tlf.: + 45 9744 8555 mail@twinca.dk	Saullius Blaudzys Tlf.: +48 698 334 956 Tlf.: + 45 2042 6535 sb@twinca.dk	24-g dyzur Marcin Makowski Tlf. +48 696 428 523

Konstrukcje drewniane pawilonów do hodowli nerek.

Projektowanie, produkcja. Tel. 502 08 02 36

e-mail: dawid@lisiewicz.com.pl

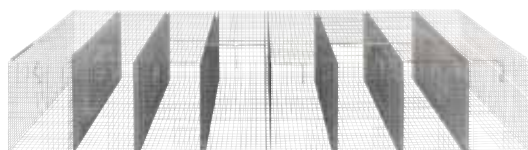
W HG znajdziesz wszystko czego potrzebujesz

Klatki, domki wykotowe oraz siatki do bieżących napraw

Firma HG dostarcza jedne z najlepszych siatek na rynku – firma Betafence, światowy lider w produkcji drutu jest naszym jedynym dostawcą.

Dostarczamy również inne produkty, które mogą być Państwu potrzebne na fermie. Wszystko można znaleźć w naszym katalogu jak również na naszej stronie internetowej.

Klatki HG

Domki wykotowe HG

HG Chipboard – płyta wiórowa o grubości 18mm.

HG Glulam/Birch – połączenie płyty sosnowej i 11-warstwowej sklejki brzoźowej.

HG Birch/Birch – 11-warstwowa sklejka brzoźowa.

System wody pitnej Forelco

HG

HG Poland Sp. z o.o.
ul. Prosta 34 · PL-72 100 Goleniów
Tel. 91 885 23 04/05
Fax 91 885 23 06
www.hgpoland.pl

Hedensted Gruppen A/S
Vejlevej 15 · DK-8722 Hedensted
Tel. (+45) 75 89 12 44
Fax (+45) 75 89 11 80
www.hedensted-gruppen.dk

Olgierd Jakubowski
Kierownik sprzedaży, Polska
Tel kom: 509 650 136
oj@hgpoland.pl

Daniel Sawa
Regionalny przedstawiciel handlowy
Tel kom: 728 438 933
ds@hgpoland.pl

Aleksandra Stefańska
Specjalista ds. Sprzedaży i Marketingu
Tel kom: 728 438 921
as@hgpoland.pl

Henrik Mortensen
Kierownik eksportu
Tel kom: (+45) 20 20 56 11
hm@hedensted-gruppen.dk

– dla profesjonalnych hodowców

IFASA

CONGRESS

HELSINKI - FINLAND

23.8 – 26.8. 2016

organized by:

 ProFur
FINNISH FUR BREEDERS' ASSOCIATION

Venue

Saga Congress Center

Accommodation

Scandic Continental Hotel

Szczegółowe informacje na temat Kongresu są dostępne na stronie internetowej
www.ifasanet.org

GAŚIOREK Sp.J.
ul. Wrześcińska 8
62-250 Czarniejewo
tel. 61 4273 166
e-mail: biuro@grhgasiorek.pl

GOSPODARSTWO ROLNO-HODOWLANE
GAŚIOREK Sp.J.
Czarniejewo

**karma
dla norek**

Ponieważ jakość jedno ma imię: Norpol ***Wydajna produkcja, nowoczesne produkty i optymalna jakość***

Na pewno wymagają Państwo wyłącznie najwyższej jakości. Oczekują Państwo tylko najlepszych usług, chcąc, aby Państwa skóry z norek były przygotowywane do sprzedaży przez najlepszych specjalistów przy użyciu najnowocześniejszych technik. Oczywiście wszystko to w korzystnej cenie! Oto kilka powodów, dla których warto wybrać usługi firmy Norpol: renomowanego przedsiębiorstwa, które przetwarzając rocznie dwa miliony skór może swobodnie nazwać się największym zakładem obróbki skór futerkowych.

Zasada działania jest prosta: Norpol dostarcza pełen pakiet usług, który uwzględnia Państwa szczególne wymagania, w ramach którego mogą Państwo wybrać spośród dwóch systemów suszenia: systemu tradycyjnego lub nowoczesnego systemu FIX 2. Niewątpliwie firmę Norpol wyróżnia wydajne podejście do procesu produkcji, podczas którego cała uwaga w pełni koncentruje się na produkcie końcowym. Zawsze możecie Państwo uczestniczyć w całym procesie przetwarzania i zobaczyć to wszystko na własne oczy!

Norpol
PELTS CENTER

www.norpol.com.pl

GĄSIOREK Sp.J.
ul. Wrzesińska 8
62-250 Czarniejewo
Tel./fax +0048 61 427 31 66
e-mail: biuro@grhgasiorek.pl

GOSPODARSTWO ROLNO-HODOWLANE GĄSIOREK Sp.J.

Czarniejewo - SKÓROWNIA

informuje
wszystkich zainteresowanych
o przyjmowaniu zgłoszeń
na skórowanie

CENA - 10,00 zł /sztuka

**Zapisy pod numerami
telefonów:**

61 427 31 66, 697 825 201

ANALIZA KARMY DLA MIĘSOŻERNYCH ZWIERZĄT FUTERKOWYCH

Laboratorium PZHiPZF posiada możliwość badania prób karmy dla zwierząt hodowlanych.

Kierunki badań:

- sucha masa (SM)
- białko
- tłuszcz
- węglowodany
- popiół surowy
- wilgotność
- określenie kaloryczności
- procentowy (%) udział białka, tłuszczu, węglowodanów w energii

Informacje
dotyczące badania karmy
mogą Państwo otrzymać
pod numerem tel.

61-816-40-24, 61-814-70-51

LABORATORIUM DIAGNOSTYCZNE POLSKIEGO ZWIĄZKU HODOWCÓW i PRODUCENTÓW ZWIERZĄT FUTERKOWYCH

LABORATORIUM ZACHĘCA WSZYSTKICH HODOWCÓW
DO WYKONYWANIA BADAŃ SEROLOGICZNYCH W KIERUNKU WYKRYCIA
WIRUSA ADV CHOROBY ALEUCKIEJ NOREK

Szczegółowe informacje otrzymają Państwo

pod nr **61 814 70 51**